

Ōrigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Hapanta Ta Hellēnisti Heuriskomena

Origenes

Coloniæ, 1685

Tomus Octavus. Respondit illis Johannes dicens; Ego quidem baptizo vos
in aqua: in medioautem vestri stat quem vos nescitis. Ipse est, qui post
me venturus est, cujus non sum dignus ut solvam ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79869](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79869)

δηματ⁹, ἀντιθέμεν⁹ τὸ ἐχ' ἱκανὸς⁹ τ⁹ πρὸς
 τ⁹ ἐπισκοπῆς αὐτῶν λέγον, οἰοναὶ δὲ δεικνύναι,
 ὅτι καὶ μετάνοιαν τοῖς μὴ νοῦσι λῦσαι καὶ σαφην.
 αὐτῶν, ὡς τὸ εἶναι τὴν ἐπισκοπὴν ἐπιδημίας
 ἐν αὐτῷ βαπτισμῷ συνεσταλμένης, ἐκ τῶν αὐτῶν
 ἀκαθάρτων δὲ ἐξελθόντων ἡμῶν τ⁹ ἐγὼ βαπτίζω
 ἐν ὕδατι, ὡς ὁμοίως τ⁹ εὐαγγελιστῶν πρὸς
 ἡμᾶς ἐλθόντες λέγουσι, ὅτι συγκρίνω τὴν πορο-
 καμένην φωνὴν τοῦ ματθαίου, ἰδὼν πολλὰς
 τ⁹ Φαρισαίων καὶ Sadducaίων, ἐρχομένους πρὸς
 τὸν βαπτισμὸν, καὶ τὰ ἐπικλητικὰ αὐτῶν
 ἐξελθόντων, ἐγὼ μὲν ὑμᾶς ἐν ὕδατι βαπτί-
 ζω εἰς μετάνοιαν, ὁ δὲ ἐπίσω με ἐρχόμενον⁹ ἰ-
 σχυρότερός με ἔσται, ὃ ἐκ ἐμοὶ ἱκανὸς τὰ ὑ-
 πόστασις βαπτίσματος. αὐτοὺς ὑμᾶς βαπτίσας ἐν
 πνεύματι ἀγίῳ καὶ πυρὶ, σὺ μωσῶν τῇ καὶ
 ἰωάννου λόγῳ, τὴν ὁμολογίαν τ⁹ ἐν ὕδατι
 βαπτισματ⁹ αὐτῶν τὰς πεμφθέντας ἐκ τ⁹ Φα-
 ρισαίων λέγοντι, ὅτι δὲ μαρτυροῦν, ἐκ τῶν
 αὐτῶν, ἰωάννης λέγων, ἐρχεται ὁ ἰσχυρότερός
 με ἔσται, ὃ ἐκ ἐμοὶ ἱκανὸς κύριος λῦσαι
 καὶ ἰμάντα τ⁹ ὑποδημάτων αὐτῶν. ἐγὼ εἰσα-
 φάτω ὑμᾶς ὕδατι, αὐτοὺς δὲ βαπτίζω ὑμᾶς ἐν
 πνεύματι ἀγίῳ. αὐτοὺς ἀλείονας, καὶ πάντας
 τοὺς ἀκούοντας διδάσκων πάντα κεκηρύχθη. ὁ
 δὲ λαὸς φωνῇ ὅτι περιδοκῶντ⁹ τὸ λαὸν, καὶ
 ἀπαρχομένους πάντων ἐν τ⁹ καρδίᾳ αὐ-
 τῶν αὐτῶν τὸ ἰωάννης, μήποτε αὐτοὺς εἴη ὁ ἡγε-
 ρῆς, ἀπεκρίνατο λέγων πᾶσιν ὁ ἰωάννης, ἐγὼ
 μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς, ἐρχεται δὲ ὁ ἰσχυ-
 ρότερός με, ὃ ἐκ ἐμοὶ ἱκανὸς λῦσαι καὶ ἰ-
 μάντα τ⁹ ὑποδημάτων αὐτῶν. αὐτοὺς ὑμᾶς
 βαπτίσας ἐν πνεύματι ἀγίῳ καὶ πυρὶ, ἐρχομένους
 οὕτως ὡς ὁμοίως λέγουσι τ⁹ πρὸς αὐτὸν φέρε καὶ
 ὅτι δυνατὸν ἰδούμεν ἰδίᾳ καὶ νῦν ἐκείνης, καὶ
 ὡς ἀποφασίζοντες, ὅτι ἐξ αὐτῶν δὲ ματθαίου,
 ὅτι ἐκ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν τοῖς αὐτοῖς
 ἐκείνης ἐκδεδωκέναι τὸ εὐαγγέλιον, τοῖς ἐκ
 περὶ τῆς πνεύματος. ἐγὼ μὲν, φησὶν, ὑμᾶς βα-
 πτίζω εἰς μετάνοιαν, οἰοναὶ καὶ αὐτῶν, ὅτι δὲ μα-
 τθαίου, ὅτι τὸ χερσὶν, καὶ ἐπὶ μετάνοιαν
 αὐτῶν, ἐπιμάται τὸν κύριον λαὸν κατὰ
 ἐπισκοπῆς ἐγὼ ἐλθόντων, καὶ χάριτος ἀπὸ τοῦ
 βαπτισματ⁹ τ⁹ μετάνοιαν εὐσεβείας πρὸς μετ-
 ᾶν ἔχοντι, καὶ διὰ τῶν ἰσχυρότερον πολλῶν τ⁹
 ἐμοὶ δοξαζέμεν, ὅτι καὶ τὸν ὑμᾶς ὡφελήσον-
 τι. ὁ δὲ ματθαίος τὸ δὲ ἐκείνης βάπτισμα, καὶ
 μετάνοιαν πληρύνει ἀγία πνεύματι, καὶ
 θεοφίᾳ πρὸς πᾶν ὕλην ἀφαιρούντων, καὶ
 πᾶν γένος ἐξαναλίσκοντων, ὃ μόνον δὲ τὸ
 Παρ. II.

A *corrigiam calceamenti*, illud innuens, se
 minime idoneum esse, qui de ipsius Chri-
 sti incorporatione rationem (quæ veluti
 ligata est, & occultata non intelligenti-
 bus) solvat, explicetque: dignum ali-
 quid dicendo de tanto adventu in tan-
 tam brevitate contracto. Verum enim-
 vero haud importunum fuerit inquirenti-
 bus nobis illud: *Ego aqua baptizo*, addere,
 si quid simile de hoc dixerint Evangelistæ,
 & cum re, quæ de agitur, conferre. Ita-
 que Matthæus inquit, cum conspexisset
 multos ex Phariseis, & ex Sadducæis
 venientes ad Baptismum (post verba in-
 crepatoria, de quibus inquisivimus) *Ego*
quidem vos aqua baptizo ad resipiscen-
tiam: at ille, qui post me venturus est, potentior
me est, cujus non sum idoneus, ut calcea-
menta portem: ipse vos baptizabit Spiritu
Sancto, & igni: cum sermone Joannis
 conveniens narrante confessionem Ba-
 ptismi ad eos, qui missi fuerant ex Phari-
 saeis. At Marcus: *Prædicabat* (inquit)
 Johannes dicens: *Venit, qui fortior est me,*
post me, cujus non sum idoneus, ut procum-
bens solvam corrigiam calceamentorum ejus.
Ego quidem baptizo vos aqua, ille verò ba-
pizabit vos Spiritu Sancto. Ad complu-
 res, & omnes audientes docens hæc præ-
 dicata fuisse. Rursum Lucas inquit, quod
 expectante populo, & cogitantibus
 omnibus in cordibus suis de Johanne, an
 ipse esset Christus, responderit Johannes di-
 cens universis: *Ego quidem aqua baptizo*
vos, sed venit, qui potentior est me, cujus
non sum dignus solvere corrigiam calcea-
mentorum. Ipse vos baptizabit Spiritu Sancto
& igni. Tenentes igitur quatuor Evan-
 gelistarum similia verba; age videamus
 pro virili seorsum uniuscujusque verbi
 sensum, & differentias; initio sumpto à
 Matthæo: qui primus cæterorum traditur
 Evangelium tradidisse Hebræis; qui ex
 circumcisione crediderant: *Ego vos, in-*
quit, aqua baptizo, veluti purgans, &
deterrens a rebus malis, & ad resipiscen-
tiam invitans: ut præpararem enim po-
pulum instructum ego veni: & ad præ-
parandum locum resipiscentiæ per Ba-
ptismum post me venturo, qui hac etiam
ratione longe potentius, præstantiusque
quam mea sit potentia, vobis adjumen-
to futurus est. Siquidem illius Baptismus
non est corporalis, cum resipiscentem re-
pleat Spiritus Sanctus, qui igne divini-
ori quicquid vel materiale, vel terrenum
fuerit, demolitur, consumitque. Et hoc
non tantum in eo, qui ipsum admiserit;
sed etiam in eo, qui audierit ipsum habens

χωρήσαντ⁹ αὐτὸ, ἀλλὰ ἐκ δὲ τῶν τ⁹ ἐχόν-
 τ⁹

αὐτὸ τὸ ἔργον ἐπαγγέλλεται τὸ πνεῦμα τῷ A
 βαπτίζουσιν ἐπιδεδυμένοι, πρὸς τὴν ἐπί-
 σταν αὐτῶν τὴν ὕδατος τοῦ γνήσιου προσ-
 σι εἶναι, ὡς καὶ τὸ μέγαν σίμωνα καταπα-
 λήνην λέγειν, ἔβλεπεν ὁ τὸ δικαίωμα τοῦ
 τῆς μαμμωνᾶς ἀδικίας. καὶ ἵσα ὁ πρὸς
 ἡμαῖνοι ἐπὶ τὸ ἰωάννην βαπτίσματα ὑποδε-
 ξάμενοι ἐπὶ γὰρ τὴν βαπτίσματα τοῦ ἰησοῦ διδο-
 μένους εἶπε τῷ μαθητῶν αὐτοῦ. ἡ γὰρ ἐν τῷ
 πρῶτῳ βαπτισμένους εἰς τὸ ἰωάννην βά- B
 πτίσμα, μὴ εἰ πνεῦμα ἄγιον ἔστιν ἀκούειν.
 τὸ βαπτίζονται δεύτερον ὑπο τῆς δαυδαλῆς.
 τὸ γὰρ τὸ ἀναγγέλλεται ἐκ τῆς πρὸς ἰωάννην ἀλ-
 λὰ αὐτῶν πρὸς ἰησοῦ εἶπε τῷ μαθητῶν αὐτοῦ ἔγνε.
 π, καὶ παλινγενέσιος ὀνομαζόμενον λατρεῖν;
 ἢ ἀνακαταστάσεως γινόμενον πνεύματος, τὸ καὶ
 τὸν ἐπιθεμένον, ἐπειδὴ αὐτὸς ἦν ἐν τῷ, ἔ-
 πίνα τὸ ὕδατος, ἀλλ' ἐπὶ τῷ τὸ ὕδατος
 ἐγγιμένον. καὶ ταῦτα ἰδοὺ εἰς τὸν ἐξέτερον
 τὸ ἐπὶ τῷ μαθητῶν. ἦδη ὁ καὶ τὸ μέγαν
 κατακρήνην, ὃς ἀνιέρχεται κηρύσσοντα τὸ
 ἰωάννην, ταῦτα ἰδοὺ ἐγγιμένα τῷ τὸ ἐρχεται
 ὁ ἰσχυρότερος μετ' ὧν με. ἰσοδυναμεῖ γὰρ
 ταῦτα τῷ. ὁ ὅπως μετ' ἐρχόμενος ἰσχυρότερος
 μετ' αὐτοῦ. καὶ ἵσα ὁ πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ, ἐκ εἰ-
 με ἰκανὸς κήρυξ λύσει τὴν ἰμάντα τὴν ὑπο-
 δημάτων αὐτοῦ. ἔπειτα ἰδοὺ τὸ βαπτίζειν τὴν
 ὑποδηματα, δηλονότι ἡδη λελυμένα δὸς
 τὴν τὴν ὑποδεδεμένους παύων. ἔπειτα ὁ πρὸς αὐ-
 τὰν λύσει τὴν ἰμάντα τὴν ὑποδημάτων
 αὐτοῦ. καὶ ἀνελθόντα γὰρ μεθενέας (φαιλομένους)
 τὴν ἐπαγγελίαν, μὴδε ψευδομένους ὡς εἰπὼν ἀν-
 ἐπιτείνοντες ἀμειβόμενοι, καὶ ἀποφύγετε καὶ
 ἐπὶ τὴν βαπτιστὴν καὶ ἕτερον ἕτερον νῦν
 κληρονομήσει. ὁ γὰρ αὐτὸν αὐτὸν, ὡς αἰονική ἡ-
 κος ἐν δόξημονεόντες. διαφύγετε ἡ ἐχθρή-
 σου μὴ ἀκρίβεις, τῇ μνήμῃ ἐκαστον τὸ ἐπὶ
 ἡμῶν, ἡ γνησιότητων. μέγα ἰδοὺ ἐν τῷ βα-
 πτίσῃ τῷ ἰησοῦ τὴν ὑποδηματα. μέγα ὁ καὶ
 τὸ ἐπὶ τῷ βαπτιστῇ αὐτοῦ κατὰ πρὸς γνή-
 μους, κήρυξτε ὑπο τῆς τῆς ἐκείνου κατὰ
 ἡμαῖνοι, λύσει ἕκαστον τὸ αὐτὸ τὸ μυστη-
 ρίου τὸ ἐνοματώσεως ἀσφῶν, οἰονεῖ τὸ ἰ-
 μάντα τὴν ὑποδημάτων πυχαίνοντα. εἰς γὰρ
 ὁ τὸ ἀσφῶν δεσμός, ὡς καὶ ἡ μία τὴν
 γνήσιος κλῆς, αἶμα καὶ ὁ μέζων ἐν γνή-
 πρὸς γνησιότητων καὶ αὐτὸν ἰκανὸς λύσει, ἡ ἀνο-
 ξη, τὴν δὴ καὶ τὴν κλεισμένην μὴ δαρε-
 μένους εἰς βύθους τὸ λύσει, ὁ ἀνοίξει τὴν ἰμάντα τὴν ὑποδημάτων καὶ τὴν κλεισμένην. εἰς γὰρ
 Q 3 Quod

in Actis Apostolorum scripta de eo,
 quod adeo evidenter tunc advenerit
 Spiritus his, qui baptizabantur; prae-
 struente viam aqua his, qui sincere ad
 ipsum accedebant; adeo ut Simon ille
 Magus obstupefactus, vellet à Petro hanc
 gratiam accipere, velletque rem iustissi-
 mam per mammona iniquitatis. Quin &
 hoc insuper notandum, quod Johannis
 Baptismus Jesu Baptismo, quod dabatur
 per discipulos ejus, inferior erat. Qui
 ergo in Actis baptizati erant in Johan-
 nis Baptismo, & neque, an Spiritus San-
 ctus esset, audierant, denuo ab Aposto-
 lo baptizantur; quia regeneratio non
 apud Johannem, sed apud Jesum per
 Apostolos suos fiebat, atque etiam re-
 generationis quod dicitur lavacrum,
 quod fiebat cum renovatione spiritus, qui
 etiam nunc praefertur aquae, (quoniam
 à Deo est,) sed non omnibus postquam
 imprimitur, & ingeneratur. Et haec qui-
 dem haec, quod ad inquisitionem
 attinet eorum, quae sunt in Evangelio
 secundum Matthaeum. Proinde jam Mar-
 cum etiam consideremus: qui praedicantem
 quidem Johannem eadem scriptis
 dixisse, juxta illud: *Venit potentior me-
 post me*; haec enim aequè valent, atque
 ea verba: *Qui post me venturus est, poten-
 tior me est*; non amplius vero eadem, dum
 inquit: *Non sum idoneus procumbens sol-
 vere corrigiam calceamentorum ejus*. Aliud
 est enim gestare calceamenta; jam sci-
 licet soluta à pedibus calceati: aliud
 etiam, procumbentem solvere corrigiam
 calceamentorum. Proinde consequens
 est nullo ex Evangelistis vel fallente, vel
 mentiente, ut dicerent qui credunt utra-
 que, Baptistam diversis temporibus dixisse
 secundum aliam, & aliam mentem mo-
 tum. Non enim de iisdem rebus variè lo-
 quuti sunt Evangelistae, ut quidam expo-
 sitores putant; accuratè non inquirentes
 singula dicta, vel facta. Atque magnum
 quidem est gestare Jesu calceamenta, sed
 magnum etiam est illud, procumbentem
 ad ipsius corporalia deorsum facta (con-
 siderandi causa imaginem inferiorem)
 solvere obscura quæque mysterii incarna-
 tionis, quæ veluti sunt calceamentorum
 corrigia; unum enim est obscuritatis vin-
 culum, sicut etiam una scientiæ est cla-
 vis, quæ ne ipse quidem major interna-
 tos mulierum ex se solvere, vel aperire
 idoneus est; nempe eo solo ligante, ape-
 rienteque, qui quibus ipse velit, elargi-
 tur, solvere, & aperire corrigiam calcea-
 mentorum, atque etiam quæ clausa sunt:

A fed neque locus est circa Jordanem, qui nomen commune habeat cum Bethania. Dicunt autem, ostendi circa tumulos Jordanis Bethabara, ubi Hifstoria dicunt Johannem baptizasse, estque nominis interpretatio consequens Baptismati præparantis Domino populum instructionis. Bethania vero, domus obedientie. Nam profecto ubi baptizare opus erat ei, qui missus fuerat ante faciem Christi ad præparandum viam ipsius coram ipso, quam in domo instructionis? Quam vero magis propria est patri ipsi Mariæ, quæ elegerat bonam partem alē non auferendam, & Marthæ in diversâ distractæ propter fuscipendum Jesum, atque ipsarum fratri Lazaro, qui à Servatore amicus dicitur, quam Bethania obedientiæ domus: Itaque contemnenda non est accurata circa nomina diligentia ei, qui voluerit probe intelligere sanctas literas. Peccatum equidem frequenter fuisse in gentiliū exemplaribus, indeque errata in Evangeliijs translata facile quis credat.

C Dispensatio namque circa porcos ē rupe precipitatos, & in mari suffocatos à Dæmonij, scriptum est, fuisse in loco Gerasenorum. Gerafa autem urbs est Arabiæ, neque mare, neque stagnum in propinquo habens Nec mendacium adeo apertum, quodque facile redargui posset, dixissent Evangelistæ, viri diligenter agnoscētes regionem Judææ. Quoniam vero in paucis exemplaribus invenimus in locum Gadarenorum, ad hoc etiam est dicendum, Gadaram quidem civitatem esse Judææ, circa quam celeberrima balnea sunt, haudquaquā vero in ea esse stagnum, vel mare præcipitijs adjacens. At Gergesa, à qua Gergesai, urbs est antiqua juxta stagnum quod nunc Tiberiadis vocamus, juxta quam rupes est stagno adjacens, è qua ostenditur porcos à demonibus in præceps delatos fuisse. Interpretatur autem Gergesa: Habitatio ejicientium, fortasse cognomentum sortita propheticæ illius rei, quam locorum cives erga Servatorem fecerunt, obsecrantes eum, ut è sinibus suis excederet. Tale subinde erratum in Legge, & Prophetis circa nomina licet cernere, ut accurate perperimus ab Ebraeis edocti, cum ipsorum exemplaribus nostra comparantes, quæ testimonium habent ab editionibus Aquilæ, & Symmachi, & Theodotionis, quæ nondum sunt depravata. Pauca igitur apponemus in studioforum gratiam, quo in his diligentius versentur. Unus

E

Pars II.

R 2

flio-

ἡμεῖς αὐτοὶ, ὅς σκηνοῦμεν ἐν ἡμῖν, ἰησοῦν
 δὲ τὸ κληροδοτήσαντα ὁ ἀνέληθεν ἀνθρώπων,
 ὅπως ἐπὶ αὐτοῦ ἀποστολῆται· λέγει· ὁ δὲ αὐτὸς ἐν
 τῇ κρίσει τὸ ὕψος ἡμῶν ἡμεῖς, ἵνα ἀνελ-
 θῇ ὡς αὐτὸς λέγει, καὶ τότε χωρεῖ τὸ α-
 νθρώπου καὶ ἀδελφὸν δεξιῶν τῶ πνεύματος,
 ὡς δεξιῶν αὐτοῦ, καὶ μηκέτι δοποπῆται δυ-
 ναμὲν. ἐν ὧν, φησὶν, ἐάν τις τὸ πνεῦμα
 καταλείψει ὁ μὲν ἐπὶ αὐτὸν, ὅπως ἐστὶν ὁ βα-
 πτισμὸς ἐν πνεύματι ἁγίῳ· διὰ τὸ τοῦ λαοῦ
 πνεῦμα μὲν ἐπὶ αὐτὸν ἰησοῦν, ἐν αὐτῷ
 μάλιστα βαπτιστὴς τῶν ἐρχομένων αὐτῷ διω-
 στή. πῶς τὸ ἰσοῦς, καὶ τὸ ἐξ ὧν τὸ ἰσοῦς
 κινήσει κινήσει, ἐν τῇ βηθσαβαρα βαπτιστῇ ὁ
 ἰωάννης, προδρόμος ὧν τὸ ἐληλυθὸς καλε-
 σθαι δὲ δικαίως, ἀλλὰ ἀμαρτωλῶς, διδάσκον-
 τος μὴ χρεῖαν ἔχειν τῶν ἰουδαίων ἱερέων, ἀλ-
 λὰ τοὺς κακῶς ἔχοντας· καὶ ὧν εἰς ἄφραστον ἀ-
 μαρτίαν τὸ λατρεῖν διδόναι· ἐκείνους δὲ ἵνα τῶν
 δεξιῶν ὁμοίως τῶ σωτήρι μὴ νενοκτετε-
 πρῆσθαι τῇ δοποπῆσει τῇ πρὸς τὸ ἰσοῦς
 ἐμμεναι, ὅς τὸ λέγειν τὸ ἰωάννης, ἐγὼ βα-
 πτίζω ἐν ὕδατι, ὁ δὲ ἐρχόμενος μετ' ἐμοῦ ἐ-
 ρχόμενος μετ' ἐμὲ, αὐτὸς ὕδατος βαπτιστὴς ἐν
 πνεύματι ἁγίῳ· ὅπως ὁ λατρεῖν ὅτι ὡς περ
 πῶς πνεύματος, ὁ δὲ τῶν λόγων, οἷς μὲν ἐστὶν
 ὕδατος, ἐπὶ τοῖς ὁμοῖς ἐνφραίνων καρδίαν ἀν-
 θρώπου, ἀλλὰ ὁ ὕδατος ὅς τὸ· ἐάν μὴ
 πῶς μετ' ἐμὲ αἶμα, καὶ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυ-
 τῷ· ἀλλὰ καὶ τῶν ἐρχομένων μετ' ἐμὲ αὐ-
 τῷ κατὰ ἀρετὴν ζῶν καὶ αἰετῇ· ὅπως ὁ αὐτὸς
 ἐν βαπτισμῷ ὕδατος, καὶ πνεύματος, ὁ πῶς
 ἐπὶ καὶ αἶμα· πρὸς δὲ τῶν τελευταίων βα-
 πτισμῶν, ὡς ἵνα, φησὶν ἐν τῷ βαπτισμῷ
 δὲ ἐν βαπτισμῷ, καὶ πῶς σωεχομένη, ὡς
 ἐν βαπτισμῷ· τὸ τῶν τε συμφώνως ἐν τῇ ἐπι-
 στή μάρτυρος ἰωάννης τὸ πνεῦμα, καὶ τὸ ὕ-
 δατος, καὶ τὸ αἶμα ἀνθρώπου τὰ τέσσαρα εἰς ἐν ὅ-
 λο· καὶ οὕτως διὰ καὶ ἵνα τῶν ὁμολο-
 γῶν, ὡς ἐπὶ μὴδέπω πνεύματος ἵνα ὡς
 ἐπὶ οὗτοι, καὶ μηκέτι οὗτοι ὡς δὲ ἵνα· πῶς
 πῶς ἐν αὐτοῖς ἐπὶ τῇ ἐρχομῇ τῶ λόγων
 ἵνα, τῇ φωνῇ τῶ ἐν τῇ ἐρχομῇ βοῶντος· ἐν
 ἵνα πῶς ὅτι κυρία, προσκίοντες, πῶς ἰσο-
 δανὲς πνεύματος πῶς τῶν οὐκ ἐν κατὰ-
 σκευῇ, ἐν τῇ ἐρχομῇ πῶς τῶν διωκτῶν
 ὡς τὸ πνεύματος χωρεῖται πνεύματος
 πῶς ἵνα, ἐκινούμενοι διὰ τῶ φωνῆς τῶ
 πνεύματος· ἐκινούμενοι δὲ τῶ προσκίοντες πῶ
 πῶς τῶ ἰσοῦς ὡς ἀνέχοντες ἀνέχοντες πῶ

A est ille Dei sermo, qui factus est caro, &
 habitavit in nobis; Iesus inquam, qui
 quicquid assumptum humanum, heredita-
 rium fecit: quod est etiam summus an-
 gularis lapis, quod etiam ipsum in di-
 vinitate filii Dei factum, ex eo, quod ab
 ipso assumptum fuerit, lavatur, & tum
 capit simplicem, & sine dolo columbam
 Spiritus, sibi colligatam, nec amplius
 avolare valentem. *Super quem enim, in-*
quit, videris Spiritum descendentem, &
manentem super eum, hic est, qui baptizat
Spiritu Sancto. Propter hoc qui acceperit
 Spiritum manentem super ipsum Iesum,
 baptizare poterit ad se accedentes, Spi-
 ritu Sancto in ipso permanente. Sed trans
 Jordanem, in partibus extra Judæam ver-
 gentibus, in Bethabara baptizat Johan-
 nes: præcursor illius existens, qui venit
 non iustos, sed peccatores ad resipiscen-
 tiam vocaturus, quique docet non opus
 sanis medico, sed male habentibus. Et-
 enim in remissionem peccatorum datur
 lavacrum. Cæterum probabile est, ali-
 quem, qui non intellexerit diversas de
 Servatore notiones, ostensum iri pro ex-
 plicata Jordanis interpretatione, eo quod
 Johannes dicat: *Ego baptizo aqua, sed*
qui post me venturus est, is est me fortior, &
ipse vos baptizabit Spiritu Sancto. Ad quem
 sic est dicendum: quod ut sermo Dei po-
 tabilis existens, aliquibus quidem aqua,
 aliquibus vero vinum lactificans cor ho-
 minis, nonnullis etiam sanguis est propter
 illud: *nisi biberitis sanguinem meum, non*
habebitis in vobis ipsis vitam. Quia cibus
 dictus, non eadem ratione consideratur
 panis vivens, & caro; sic ipsum existere
 aliquibus quidem aquæ Baptisma, & spi-
 ritus, & ignis, aliquibus etiam Baptisma
 sanguinis. De quo ultimo Baptismate
 inquit, ut quidam dixerunt, hoc: *Bap-*
tismate ego baptizari habeo, & aliquo
modo coarctor, donec illud perfectum fuerit.
 Huic consona discipulus Johannes scri-
 psit in epistola dicens, spiritum, aquam,
 & sanguinem, tria esse, quæ facta fu-
 erint unum. Cumque viam, & ostium se
 esse fateatur, palam est omnino, eum
 non esse ostium, cui sit via, nec amplius
 viam esse illi, cui sit ostium. Quotquot
 ergo intantur primis elementis sermo-
 num Dei, accedentes ad vocem claman-
 tis in deserto: *Dirigite viam Domini,*
 accedentes inquam trans Jordanem, ad
 vocem existentem apud domum præpa-
 rationis, diligenter præparent se, ut præ-
 cedenti præparatione percipere queant
 spirituales sermonem, qui imprimitur
 per illuminationem spiritus. Continen-
 ter igitur rei propositæ colligentes, quæ
 ad Jordanem pertinent, accuratius con-
 siderare.

ἐν κύρῳ· ἰησοῦς ῥησὶς εἰς δόξαν θεοῦ
 πατρὸς· διὰ τοῦτο τῶν δειλῶν ἐν τῇ ἰη-
 σοῦ ἀπαγγελίᾳ τῶν τῶν· ἐπεὶ κύρῳ
 οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἀρχομένη
 ὑμῶν· ὅτι κατενώπιον τῶ ἰησοῦ· καὶ
 ἀκούει τῆς κυρίας ἡμῶν ἰησοῦ λέγοντος· τοῖς υἱοῖς
 ἰσραὴλ· προσάγετε ὅδε, καὶ ἀκούετε τὸ ῥῆμα
 κυρίου· ὅτι ἡμεῖς· ἐν τῷ ῥῆμα ζωοποιεῖ ὅτι
 ζῶν ἐν ὑμῖν ἐστίν· ἐν τῷ τῷ βαπτισμῷ
 εἰς ἰησοῦν ζωοποιεῖται ὅτι ζῶν ἐν ὑμῖν
 ἐστίν· καὶ οὕτως τὸ πάχος ποιῶντες, ἐν αἰ-
 ῶνι· ἀρχὴν τῆς ἐξουσίας· καὶ οὕτως
 τῇ ἰησοῦ μὲν τῶν δόδον τῶ ἰσραὴλ, τῇ δεκά-
 τη τῆς πρώτης μηνός· κατεστραπτέουσαν ἐν
 γαλιλαίᾳ, ὅτι πρῶτον ἐδὲ λαβόντες τὸ πρῶ-
 τόν· ἐπὶ ἐπονομασίᾳ τῶν ἐνοχλησάντων, μὲν
 τῷ ἰησοῦ βάπτισμα· καὶ τῇ ἀκροβόλῳ πέτεται
 ὑπὸ ἰησοῦ υἱοῖς ἰσραὴλ· ὅσοι ποτε ἀπέ-
 κτην· ἦσαν οὗτοι ἐξελθόντων ἐξ αἰγύπτου,
 ἀπεκτινῶν· τῇ ὁ οὐκ ἐστὶν τῇ αἰγύπτῳ
 ἀφ' ἧς κύρῳ ἐμολογῶν τῇ ἡμέρᾳ τῇ εἰς ἰη-
 σοῦν βαπτισματὸς, ὅτι ἰησοῦς ἀπεκτινῶν
 τῶν υἱοῦ ἰσραὴλ· γὰρ αἰσῶναι γάρ· ἐπεὶ κύ-
 ρῳ τῷ ἰησοῦ υἱοῦ ταύτης, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἡμέρᾳ
 ἀφ' ἧς τῇ οὐκ ἐστὶν αἰγύπτῳ ἀφ' ἧς· τό-
 τι ἐπὶ ἡμῶν οὗτοι ἰσραὴλ τὸ πάχος τῇ ἰησοῦ
 ἀκούσαντες ἡμέρᾳ τῇ μηνός, πολλὰ τῶν ἐν αἰ-
 γύπτῳ ἰλασθέντων, ὅτι ἐφ' αὐτοὺς δόξα τῇ σῶ-
 τῇ τῇ ἀγίας γῆς αἰσῶναι, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ
 μάννα κρεττὴν· ἐν τῇ ὅτι τῶν κατ' ἐπαγγελίαν
 καὶ γὰρ ἀπεκτινῶν, ὅτι ἐλάττωσαν αὐτοὺς
 ἐπὶ τῇ· ἐν τῇ τῇ πηλικίᾳ ἰησοῦ ὑποδο-
 κῆς ἀρτοὺς ποταμῶν· ὅτι τῇ ἡμέρᾳ τῇ
 ἀπὸ τῆς ἀγίας νοήσαντες γῆν, καὶ τῶν ἀνὰ τῆς
 αἰῶν· ἐν τῇ τῇ ἐν τῇ αἰσῶναι ἐν τῇ
 καὶ· οὗτοι πατέρες ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐφ' αὐτοὺς τὸ μάν-
 να, καὶ ἀπεκτινῶν· ὅτι φαγὰν τῶν τῇ ἀρτοῦ
 ζῆναι τῇ αἰσῶναι· ὅτι μὲν τῇ μάννα ἐν καὶ
 ἀπὸ τῆς ἡμέρας διδόντων ἀρτοὺς· ὅτι ἀκούσαντες
 ἀρτοῦ τοῖς ἐν ποταμῶν αἰσῶναι καὶ ἐκ τῆς
 ἀρτοῦ τοῖς ἀπὸ ἐπιτοκῶν καὶ οὐκ ἐκ τῆς ἀρ-
 τῆς· ὅτι ἐν τῇ ἀγίας γῆς ἐν τῇ δόξα τῇ
 σῶν τῇ γῆς, ἰησοῦ ἀκούσαντες, ἰησοῦ
 ὅτι, ἀλλὰ μὲν κεκλημένων, τῇ ὁ μαθητῶν
 αὐτῶν ἰησοῦ, ἀρτοὺς· ὅτι ἐκ τῆς ζῆναι
 ἐν τῇ τῇ πατέρων κληρονομίαν εἰς τῇ
 ἐκ τῆς τῇ δόξα τῇ διναμένους δόξα
 μὲν τῇ ἀρτοῦ, τῷ λόγῳ ζῆναι δόξα τῇ
 φαγὰν αὐτοὺς, ζῆναι εἰς τῇ αἰσῶναι· ταῦτα
 πάντα τῇ ἀκούσαντες οὕτως ἀκούσαντες τῇ
 πολιτα

A tur, quod Jesus Christus Dominus est ad
 gloriam Dei Patris. Per hæc enim decla-
 rantur illa, quæ sunt in libro, qui inscriptus
 est Jesu Nave: *Et dixit Dominus ad Jesum;*
In die hac incipiam exaltare te coram filiis
Israel. Accedite huc, & audietis verbum Do-
mini Dei nostri: in hoc agnosceis Deum vi-
ventem in vobis esse. Cum enim baptiza-
 mur in Jesu, agnoscimus Deum viventem
 in nobis esse. Et illic quidem (nempe in
 Ægypto) facientes Pascha, principium
 exitus faciunt. At vero apud Jesum post
 transitum Jordanis decima primi mensis
 castrametati sunt in Galgalis: quando pri-
 mum oportebat, qui accepisset ovem,
 convocare convivaturos post Baptisma
 Jesu. Petra autem acutissima circumci-
 duntur filii Israël à Jesu, nimirum quod
 omnes filii eorum, qui egressi fuerant ex
 Ægypto, incircumcisi essent, & opprobri-
 um Ægypti fatetur Dominus se aufer-
 re in die baptismatis in Jesu, quando Jesus
 undequaque purificavit filios Israël. Scri-
 ptum est enim: *Et dixit Dominus ad Jesum*
filium Nave: In die hac devolve à vobis pro-
brum Ægypti. Tunc fecerunt filii Israël
 Pascha quartadecima die mensis, longe
 quam in Ægypto hilarius, quando etiam
 comederunt e frumento terre sancte azy-
 ma, & novum cibum meliorem manna.
 Neque enim cum terram promissionis ac-
 ceperint, vilioribus cibis eos Deus: ne-
 que duce tali Jesu inferiorem panem asse-
 quantur. Hoc etiam perspicuum erit con-
 sideranti veram, sanctamque terram, ni-
 mirum supernam Hierusalem. Hanc ob
 causam in illo etiam Evangelio illud po-
 nitur: *Patres vestri in deserto manducave-*
runt manna, & mortui sunt. Qui hunc vero
panem manducaverit, is victus est in eter-
num. Manna etenim illud, etiam si erat
 panis à Deo datus, erat tamen panis pro-
 fectus, & augmenti his suppeditatus, qui
 etiamnum indigerent pædagogis, eratque
 panis convenientissimus his, qui sub tuto-
 ribus, & curatoribus erant. At vero pa-
 nis recens demessus, mediatore Jesu, in
 terra sancta e frumento terre (ea quæ
 alii laboraverunt metentibus ipsius disci-
 pulis) illo pane longe vitalior erat: qui
 distribuitur iis, qui recipere possunt pater-
 nam hereditatem propter perfectionem.
 Quocirca, qui etiamnum illo pane eru-
 ditur, & instituitur, rationabiliter mor-
 tem suscipere potest: At vero qui perti-
 gerit ad panem illo posteriorem, mandu-
 caveritque ipsum, is profecto in æternum
 vivet. Hæc autem non intempestive ap-
 polita

